

Brug sommertiden til at komme i snak med forbrugerne

SIDE 2

Om få år kan vi lave SUPERKALVE

SIDE 2

Giv malkestalden lidt kærlighed ❤️

SIDE 3

Pas på fosforfælden i afgasset gylle

Højt indhold af fosfor i afgasset gylle kan spænde ben for kvægbrugeres muligheder for biogas.

Planlægger du at levere gylle til biogas og modtage afgasset gylle, bør du stoppe op og regne efter. Forholdet mellem fosfor og kvælstof kan nemlig meget let være et helt andet i den afgassede gylle end i den gylle, du leverer, og det kan give problemer i forhold til fosforloftet. Derfor opfordrer formand for sektorstyrelsen Kvæg, Chr. Lund, til, at man ser sig godt for, før man indgår samarbejde med biogasanlæg og sikrer sig, at man ikke får mere fosfor tilbage i forhold til kvælstof, end man leverer.

"Biogas kan være rigtig godt for nogen, men give andre problemer. Derfor er det utrolig vigtigt, at man har undersøgt sine fosforforhold og ved, hvad man får retur, og hvordan det stiller en i forhold til ens egne fosfornormer," understreger Chr. Lund.

Landskonsulent Ole Aaes, SEGES, fortæller at ammoniumindholdet i afgasset gylle ofte er sammenligneligt med den leverede gylle, men både fosfor- og kaliumindholdet kan variere meget.

"Du skal som udgangspunkt ikke modtage biogasygylle, der har lavere N/P-forhold end kvæggylle uden at få kompensation. Kan undtagelsesbrugene få et endnu højere forhold, er det en stor fordel, for så kan vi få mere gylle-N på marken," slår han fast.

Har man med en type 2 korrektion bevis for et lavere indhold af fosfor i gyllen end normtallene, er det naturligvis væsentligt, at der i en biogaskontrakt tages højde for det.

Krav til biomasse eller separering

Biogasanlæggene kan løse problematikken ad to veje. Enten kan de stille krav til den biomasse, der leveres til anlægget. Det har man blandt andet gjort hos Ribe Biogas, fortæller planterådgiver Erik Helbo, Sagro.

"I Ribe har man stort set ikke minkavlere som leverandører længere, og man forsøger også at undgå fjerkrægødning og husholdningsaffald, der har et højt indhold af fosfor," forklarer han.

Erik Helbos kollegaer i Sagro har medvirket til kontraktudformningen ved anlægget Korskro, der er under opførelse ved Esbjerg.

"I Korskro lægger de vægt på, at de leverandører, der medvirker til et uheldigt N/P-forhold også er dem,

der bidrager til at løse udfordringen," fortæller han.

Hvis biogasanlægget ikke har mulighed for en ren kvæglinje, kan separering også være en løsning enten mekanisk eller som bundfældning. Maabjerg Bioenergy ved Holstebro er et af de få anlæg, der kan separere fosfor og levere gylle med designet fosforindhold til den enkelte landmand. Kristian Gade, der er medlem af L&F's biogasudvalg, fortæller dog, at det heller ikke er uden udfordringer.

"Det er voldsomt svært for Maabjerg Bioenergy at afsætte den fosforholdige fiberfraktion. Så vi har virkelig en opgave i at finde ud af, hvordan vi håndterer den her udfordring," lyder det fra Kristian Gade.

Læs mere på www.landbrugsinfo/merekvaegnyt i artiklerne 'Økonomien i at anvende afgasset gylle i stedet for kvæggylle' og 'Nye fosforregler'.

/ LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Fosforlofter spænder ben for miljømål

Kristian Gade, medlem af sektorstyrelsen for Kvæg og L&F's biogasudvalg, stiller spørgsmålstegn ved, om fosforlofterne var gennemtænkt i forhold til regeringens ambition om recirkulering af næringsstoffer.

"Som det ser ud nu, spænder fosforlofterne ben for, at samfundets næringsstoffer for alvor bliver recirkuleret. Fosforlofterne betyder, at biogasanlæg siger nej til fosfortungt husholdningsaffald, mink- og kyllingegødning, der ellers kunne blive recirkuleret. Og hvor vidt er man så?" lyder det fra Kristian Gade.

STORT FALD I FOSFOR

Landbruget har reduceret forbruget af fosfor i handlegødning fra 40.400 tons i 1990 til 13.800 tons i 2016. Fosfortilførsel med husdyrgødning er faldet fra 54.600 tons til 44.300 tons i perioden 1990-2016. Fosforoverskuddet i marken er dermed faldet fra ca. 40.500 tons i 1990 til 9.400 tons i 2016.

Kilde: Landovervågningsprogrammets opgørelse for 2016.

Luk staldøren op i ferieperioden

En rundtur på gården og en snak med landmanden er det, der skaber størst forståelse for vores produktion. På Lemvigegnen åbner de derfor staldørene i alle skoleferierne.

"Jeg synes, det er rigtig hyggeligt at få besøg på bedriften, og der er ingen tvivl om, at det rykker ved folks holdninger." Sådan fortæller mælkeproducent Brian Birch ved Lemvig. At gårdbesøg flytter holdninger, er han ikke alene om at mene. Alle undersøgelser viser, at det er den direkte dialog mellem landmand og forbruger, der rykker mest, når det gælder om at opnå forståelse for vores produktion. Derfor er det en god idé at bruge ferieperioden til at vise sin bedrift frem og få en snak, når byfolket og turisterne myldrer ud i det danske sommerland. Det er også holdningen i Lemvigegnens Landboforening, hvor de på linje med kvægudvalg, planteudvalg osv. har dannet udvalget Lemviggården, som Brian Birch er formand for. Udvalget har til opgave at udbrede kendskabet til dansk landbrug.

"Det startede som et frivilligt initiativ blandt landmænd, men blev for halvandet år siden lagt ind under landboforeningen. Udvalget står for at arrangere gårdbesøg i de fem uger i sommerferien, i vinter- og efterårsferien plus ved Åbent Landbrug den 3. søndag i september," fortæller Brian Birch.

Han har selv haft nogle rigtig gode oplevelser med besøgene, som typisk varer to timer.

"Det er meget uformelt, og to timer er jo til at overskue," fortæller Brian Birch. "Vi lægger op til en rundvisning, hvor folk kan spørge løs, og børnene kan klappe dyrene. Nogle af værterne giver en kop kaffe – andre ikke. Jeg er glad for at vise, at konventionel mælkeproduktion også er i orden, og det får vi en god snak om. De kan jo se, at dyrene har det godt, selvom de ikke er på græs, men går rundt inde i stalden," fortæller Brian Birch, der har en konventionel mælkeproduktion med 120 Dansk Holstein og krydsninger.

/KISTEN MARSTAL, SEGES

Jeg er glad for at vise, at konventionel mælkeproduktion også er i orden, og det får vi en god snak om, fortæller Brian Birch.

Se Lemviggårdens Facebookside på www.facebook.com/lemviggaarden

Om få år kan vi lave en SUPERKALV

For første gang nogen sinde udsættes mere end 7.000 danske kalve for et hav af prøver og undersøgelser. Målet er viden til at producere sunde og robuste kalve med høj tilvækst.

Nu skal det være. Nu skal kalvedødeligheden ned på de 5,5 pct., som har været målet de seneste ti år. Nu skal den gennemsnitlige tilvækst på slagtekalvene bankes op på 650 g dagligt. Og nu skal det være slut med, at kalvestalden bonner ud i den forkerte retning med hensyn til antibiotikaforbruget.

Derfor er SEGES gået sammen med Aarhus Universitet, Københavns Universitet og Danmarks Tekniske Universitet om det største kalveprojekt, der nogensinde er gennemført i Danmark. Projektleder Jaap Boes, SEGES, fortæller:

"I stedet for, at vi sidder med hvert vores kalveprojekt, der har samme slutmål, nemlig en robust kalv, er vi gået sammen om opgaven. På den måde kan vi få den pondus, der skal til for at gennemanalysere et kalveliv og finde de faktorer, der er udslagsgivende for, at man får en robust kviekalv, der

bliver en god økonomisk ko eller en robust tyrekalv med fart på tilvæksten," forklarer han.

Omdrejningspunktet bliver 'kalveklynger', der består af en slagtekalveproducent og mindst fem af hans kalveleverandører. I alt vil mindst 7.000 kalve blive fulgt i kortere eller længere tid gennem de næste fire år fra de fødes, til de klassificeres på slagteriet eller leverer mælk som førstekalvsko.

"Vi vil analysere såvel blodprøver, gødningsprøver og næsesvabere som råmælkstildeling, opstaldning og andre managementforhold for at få et fuldendt billede af, hvad der gør forskellen på den kalv, der klarer sig godt og den kalv, der ikke gør," fortæller Jaap Boes.

Vi bliver bl.a. klogere på:

- Brixmåler til blodprøver
Det undersøges, om brixmåleren kan bruges til blodprøver, så niveauet af råmælksantistoffer kan måles i kalvens blod som en indikator for kalvens immunstatus, fx når tyrekalven flyttes til slagtekalveproducenten
- Udpeg syge kalve – før de bliver syge
Langt fra alle kalve med bakterier, parasitter eller vira i blod eller gødning er i risiko for at blive syge. Men kan man finde en sammenhæng, så det bliver muligt at påvise sygdom – før den er der? Og udpege faktorer, der svækker kalven, så de kan undgås?
- Alternativer til antibiotika
Der vil blive forsket i, om visse typer pre- og probiotika (fx mælkesyrebakterier eller tang) og smertestillende medicin kan reducere behovet for antibiotika
- Mere kalvefokus i DMS
Den viden, der samles via projektet, vil munde ud i nye funktioner i DMS, så DMS i lige så høj grad kan bruges til styring af kalveproduktion som mælkeproduktion.

/LONE SYLVEST SØGAARD, SEGES

Giv malkestalden lidt kærlighed

God yversundhed kræver bl.a. en tip-top malkestald. Men mange steder er den trist, slidt og mørk. Det kan ordnes med god organisering og fokus, mener praktiserende kvægdyrlæge.

Hvad sætter fem mælkeproducenter og en dyrlæge spot på, når de skal forbedre yversundheden? Malkestalden, malkerutiner og kemi. Sådan lyder det korte svar fra dyrlæge Signe Elkjær Bach fra Ans Kvægpraksis. Hun har netop gennemført et staldskoleforløb med en gruppe superengagerede mælkeproducenter, der ønskede at forbedre deres yversundhed, og som på skift gæstede hinandens bedrifter for at se på forbedringsmuligheder.

"Noget af det, som gik igen – og som i øvrigt ikke bare gælder disse bedrifter – er, at malkestalden tit er sådan lidt mørk, snavset og slidt. Den får virkelig ikke megen kærlighed. Og det kan jo godt undre, for det er jo i høj grad her, at pengene skal tjenes," lyder det fra Signe Elkjær Bach. Hun mener, at forklaringen typisk ligger i dårlig organisering og manglende fokus.

Vedligehold af malkestalden skal sættes i system. Der skal ikke være tvivl om hvem der har ansvar for at skifte slanger, pattegummi – eller hvem, der bestiller smeden til at sætte lys op. "Godt lys er altså ikke så dyrt – men utrolig vigtigt for malderen," forklarer Signe Elkjær.

"Og hvorfor er der huller i gulvet, der hvor køerne går ind?" spørger hun. "Huller i gulvet giver vandpytter – og så vil køerne ikke gå ind. Så sørg

for at få organiseret vedligehold af malkestalden og gør den til et rart sted at være for både køer og mennesker," lyder hendes opfordring.

Tilfældigt hvordan der malkes

Et andet område, som savner fokus, er malkerutinerne.

"Vores tur rundt på bedrifterne viste tydeligt, at det tit er helt tilfældigt, hvem der lærer malkerne op. Derfor bliver der forskel på malkningen fra malker til malker – og det kan køerne ikke lide," fortæller Signe Elkjær Bach. Ofte er malkerutinerne ikke blevet drøftet, og der er ikke taget stilling til, hvordan man ønsker, at malkningen skal foregå på bedriften – og ikke mindst hvorfor.

"Derfor bliver det tit tilfældigt, hvordan det foregår, og det går udover mælkekvaliteten," forklarer hun. Summa summarum: Lav en best practice for malkerutiner på bedriften, så alle malker ens – uanset, hvem der er i malkestalden.

"Det tit er helt tilfældigt, hvem der lærer malkerne op. Derfor bliver der forskel på malkningen fra malker til malker – og det kan køerne ikke lide."

/dyrlæge Signe Elkjær Bach

Pattedyp frem for pattespray

En tredje gennemgående ting, som Signe Elkjær Bach og gruppen af mælkeproducenter nåede frem til, var, at rengøringsrutinerne kunne optimeres på flere punkter.

Foto: Signe Elkjær Bach

Organiser vedligehold af malkestalden og gør den til et rart sted at være for både køer og mennesker," lyder opfordringen fra dyrlæge Signe Elkjær Bach.

"For eksempel var der flere, der ikke brugte forskum til at gøre pattrerne rene med. De var også meget glade for pattespray, fordi det er så nemt at arbejde med," fortæller hun.

"Men pattespray er bare mindre effektivt end pattedyp. Hele den del af patten, der har været i kontakt med pattegummiet under malkningen, skal dækkes, og det er utrolig svært at få til at lykkes med en spray" lyder det fra dyrlægen.

Signe Elkjær Bach og de deltagende landmænd har været meget begejstrede for staldskolekonceptet.

"Det jeg har oplevet – og den tilbagemelding jeg har fået, er, at det bare fungerer godt, at man får set, hvordan de andre gør, at det er kolleger, der giver hinanden gode råd – og ikke mindst at det er kolleger, der følger op på, om man fik gjort det, der blev aftalt," slutter Signe Elkjær Bach.

/KIRSTEN MARSTAL, SEGES

Undgå fald fra siloen når I dækker af

Arbejdet på plansiloer kan være risikabelt, fordi der kan være tre-fire meter ned fra øverste punkt. Derfor er det vigtigt at etablere sikkerhedsforanstaltninger, så folk ikke kan falde ned:

Trappe op til og gangareal langs med siloen sikrer mod fald.

- Fyld ikke siloen helt op til kanten. Lad en meter fra ensilagen til silokanten stå tom, så kanten fungerer som rækværk
- Mobilt gelænder på frontlæsseren kan skærme mod fald – både fra snitfladen og fra siden
- Benyt flytbart rækværk på elementerne
- Opstil et flytbart rækværk, bigballer eller stillads ved de kanter af siloen, der ikke i forvejen er fyldte, eller ved yderkanterne og snitfladerne
- En jordvold langs den sidste silos ydervæg hindrer fald og kan benyttes til placering af dæk
- Sørg for sikker adgangsvej op på stakken
- Husk, der skal være monteret rækværk på stillads mv.
- Hvis man er træt efter en lang dags ensilering, er der større risiko for, at man er ukoncentreret, når stakken skal dækkes. Lad friske medarbejdere af-dække stakken eller vent til næste morgen.

/HELLE BIRK DOMINO, SEGES

Import af kvæg er en unødvendig risiko – reglerne er strammet

Grundet risiko for smitte har Fødevarestyrelsen strammet reglerne ved import af kvæg. Samtidig arbejder L&F, Kvæg på en brancheaftale om import kun fra lavrisikolande.

For at mindske risikoen for, at smitsomme kvægsygdomme kan spredes efter import af kreaturer, har Fødevarestyrelsen strammet reglerne for undersøgelse af besætninger, der har importeret kvæg. L&F, Kvæg arbejder samtidig på at få vedtaget en brancheaftale om, at der kun importeres kvæg fra lande med lav smitterisiko. For nuværende har kun de øvrige nordiske lande en smitterisiko, der er på niveau eller lavere end Danmarks mht. kvægsygdomme.

Smittetrusler

Den ubetinget største risiko for spredning af smitsomme sygdomme er flytning af dyr. Ved flytning af dyr over længere afstande kan sygdomme, der forekommer udbredt i afsenderlandet spredes hurtigt. Derudover kan nye uopdagede sygdomme også spredes.

Risikoen for indslæb af sygdomme kan delvist nedsættes ved at teste dyrene i oprindelseslandet samt karantæne og yderligere test efter indførsel. Men test og karantæne er ikke nogen garanti for, at dyrene ikke er smittet. Desuden er det urealistisk at teste for alle mulige kendte infektioner for ikke at tale om nye sygdomme.

De danske myndigheder har kun ringe muligheder for at begrænse import af kvæg fra andre EU-lande på grund af samhandelsreglerne. Der er nogle 'EU-godkendte' sygdomme, som Danmark er fri for, og hvor det kræ-

ves, at dyrene kommer fra besætninger, som er fri, eller at de er testet fri for infektionen og har været i karantæne, inden de kommer ind i landet. Alligevel er det sket, at fx kvægtuberkulose er spredt fra smittede EU-lande til andre lande på grund af handel med kvæg. Det er også sket, at kreaturer smittet med IBR er blevet importeret til Danmark, selv om de har været i karantæne i afsenderlandet.

Regler og krav

Siden 1. januar 2018 har alle besætninger, der har indsat importeret kvæg, skullet undersøges ved tankmælksprøver eller blodprøver hver måned i 6 måneder for IBR og i 12 måneder for BVD efter importen. Kødqvægsbesætninger skal således have undersøgt 2 blodprøver fra besætningen hver måned – enten som slagteblodprøver eller blodprøver udtaget i besætningen af en dyrlæge.

Selvom L&F, Kvæg anbefaler, at man ikke importerer kvæg, administrerer SEGES stadig udtagning af tankmælksprøver og slagteblodprøver for IBR, BVD og kvægleukose i besætninger med importeret kvæg. Det forudsættes, at man overholder anbefalingen om frivillig karantæne efter import.

/ERIK RATTENBORG, SEGES

Prissæt krydsningskalvene i DMS

I DMS findes et afregningsmodul, som gør det nemt at sætte en fair pris på krydsningskalve efter kødkvægstyre på malkekøer. Afregningen belønner brug af de bedste kødkvægstyre.

Der er stor forskel på produktionsværdien af krydsningskalve, og det gør det kompliceret at få den mest fair afregning af kalvene. I DMS findes et modul, som gør det nemt at beregne prisen på krydsningskalvene – til glæde for både mælke- og slagtekalveproducent.

Prissætningen i DMS er baseret på de resultater, der er opnået i praksis for hhv. krydsningskalve og renrace Holstein kalve. Det drejer sig om slagteresultater, dødelighed i opdrætsperioden samt afregningspriser fra Danish Crown – plus det bedste bud på forskelle i fodereffektivitet. Prisen beregnes, så kalve efter gode kødkvægstyre koster mere end kalve efter mindre gode tyre. Det er X-indekset for kødkvægstyre, som anvendes til at justere prisen, afhængig af hvilken tyr der er far til kalven.

Merværdien for krydsningskalvene er som standard delt med 50 pct. til hhv. køber og sælger i DMS-modulet. Men det kan være en god ide at diskutere og eventuelt justere den fordeling.

Læs mere om DMS-modulet på: landbrugsinfo.dk/merekvaegnyt i artiklen 'Nyt modul i DMS gør det nemt at prissætte krydsningskalvene'.

Se filmen 'Sæt pris på krydsningskalvene i DMS' på landbrugsinfo.dk/kvaegfilm

/RASMUS SKOVGAARD STEPHANSEN, SEGES

Det er X-indekset for kødkvægstyre, som anvendes til at justere prisen, afhængig af hvilken tyr der er far til kalven. Foto: SEGES

Artiklen herover samt artiklerne på side 3 er udarbejdet i projekter støttet af:

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne: Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevarerministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne